

ЗАКОН

ЗА СЧЕТОВОДСТВОТО

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел I Приложно поле

Чл. 1. Този закон урежда:

1. изискванията към текущото счетоводно отчитане и счетоводните системи в предприятията, счетоводните документи и счетоводната информация, инвентаризацията на активите и пасивите и съхраняването на счетоводната информация;

2. приложимата счетоводна база за финансово отчитане;

3. съдържанието и съставянето на финансовите отчети, докладите за дейността и докладите за плащанията към правителствата на предприятията и групите;

4. задълженията за независим финансов одит и публичността на финансовите отчети, докладите за дейността и докладите за плащанията към правителствата на предприятията и групите;

5. задълженията и отговорностите на ръководителя на предприятието.

Чл. 2. За целите на този закон предприятия са:

1. търговците по смисъла на Търговския закон;

2. местните юридически лица, които не са търговци;

3. бюджетните предприятия;

4. неперсонифицираните дружества;

5. осигурителните каси, създадени на основание чл. 8 от Кодекса за социално осигуряване;

6. търговските представителства;

7. чуждестранните юридически лица, които осъществяват стопанска дейност в Република България чрез място на стопанска дейност с изключение на случаите, когато стопанската дейност се осъществява от чуждестранно лице от държава - членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, единствено при условията на свободно предоставяне на услуги.

Раздел II

Текущо счетоводно отчитане, счетоводни документи, счетоводна информация и счетоводни системи

Чл. 3. (1) Текущото счетоводно отчитане се организира по реда на този закон и се извършва по способа на двустранното счетоводно записване.

(2) Предприятията осъществяват текущото счетоводно отчитане на всички стопански операции, които водят до изменения на имущественото и финансовото им състояние, в хронологичен ред.

(3) Предприятията осъществяват текущото счетоводно отчитане на основата на документална обосновааност на стопанските операции и факти при спазване изискванията за съставянето на документи по този закон.

(4) Едноличните търговци с нетни приходи от продажби за предходния отчетен период в размер, който не надхвърля 50 000 лв., могат да отчитат дейността си по способа на едностранното счетоводно записване. Счита се, че финансовите им отчети дават вярна и честна представа за финансовия резултат за отчетния период.

Чл. 4. (1) Счетоводният документ е хартиен или технически носител на счетоводна информация, класифициран като първичен, вторичен и регистър.

(2) Първичният документ е носител на информация за регистрирана за първи път стопанска операция.

(3) Вторичният документ е носител на преобразувана (обобщена или диференцирана) информация, получена от първичните счетоводни документи.

(4) Регистърът е носител на хронологично систематизирана информация за стопански операции от първични и/или вторични счетоводни документи.

(5) Счетоводен документ по ал. 1 може да е електронен документ, който съдържа информацията, изисквана по този закон, издаден и получен в какъвто и да е електронен формат при спазване на изискванията на Закона за електронния документ и електронния подпис.

Чл. 5. (1) Счетоводните документи в предприятията се съставят на български език с арабски цифри и в националната валута. Те могат да се съставят и на съответния чужд език в чуждестранна валута в случаите на сделки, уговорени в чуждестранна валута с чуждестранни контрагенти.

(2) Счетоводните документи, които постъпват в предприятията на чужд език, се превеждат на български език в случаите, когато това е предвидено в нормативен акт.

Чл. 6. (1) Първичният счетоводен документ, адресиран до външен получател, съдържа най-малко следната информация:

1. наименование и номер на документа, съдържащ само арабски цифри;

2. дата на издаване;

3. наименование/име, адрес и ЕИК от ТР/ЕИК по Булстат/ЕГН/ЛНЧ на издателя и получателя;

4. предмет, натурално и стойностно изражение на стопанската операция.

(2) Адресът по ал. 1, т. 3 е адресът за кореспонденция по чл. 28, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) Първичният счетоводен документ, който засяга само дейността на предприятието, съдържа най-малко следната информация:

1. наименование и номер на документа, съдържащ само арабски цифри;

2. дата на издаване;

3. наименование на предприятието;

4. предмет, натурално и стойностно изражение на стопанската операция;

5. име, фамилия и подпис на съставителя.

(4) При съставяне на счетоводен документ, който засяга само дейността на предприятието чрез автоматични устройства или системи, подписът на съставителя може да се замени с цифров или с друг идентификатор, еднозначно разпознаващ и определящ съставителя на счетоводния документ.

(5) Приема се, че е налице документална обосноваост и когато в първичния счетоводен документ липсва част от изискуемата информация по ал. 1 и 3, при условие че за липсващата информация са налице документи, които я удостоверяват.

(6) Освен в случаите по ал. 5 документална обосноваост е налице и когато първичният счетоводен документ е издаден от лице, което не е предприятие по смисъла на този закон и в документа липсва част от изискуемата информация по ал. 1, когато този документ отразява вярно документираната стопанска операция.

(7) При плащане на публични и частни държавни и общински задължения, възникнали на основание и по реда на нормативен акт, се приема, че стопанската операция е документално обоснована при наличие на съответния платежен документ за извършеното плащане.

Чл. 7. (1) Първичен счетоводен документ по чл. 6, ал. 1 се издава, когато това е предвидено в нормативен акт.

(2) Първичен счетоводен документ може да не бъде издаден, когато стопанската операция е документирана с фискален бон или системен бон, издаден по реда на наредбата по чл. 118, ал. 4 от Закона за данък върху добавената стойност, или с ценна книга, издадена по реда на Наредбата за условията и реда за отпечатване и контрол върху ценни книжа (обн., ДВ, бр. 101 от 1994 г., бр. 38 от 1995 г., бр. 73 от 1998 г., бр. 8 от 2001 г., бр. 54 от 2008 г. и бр. 22 от 2011 г.) и получател по нея е физическо лице, което не е търговец.

(3) Алинея 2 не се прилага, когато получателят е изискал издаването на първичен счетоводен документ.

Чл. 8. Поправки и добавки в първичните счетоводни документи не се допускат. Погрешно съставени първични счетоводни документи се анулират и се съставят нови.

Чл. 9. Не се допуска съставяне и/или отчитане на счетоводен документ за:

1. стопанска операция, която не е била извършена, изкривява или изопачава имущественото и финансовото състояние на предприятието;

2. фиктивна или привидна сделка, включително подкупването на длъжностни лица.

Чл. 10. Лицата, които са съставили и подписали счетоводните документи и техническите информационни носители, носят отговорност за достоверността на информацията в тях.

Чл. 11. (1) При изграждането и поддържането на счетоводната система предприятията осигуряват:

1. всеобхватно хронологично регистриране на счетоводните операции;

2. систематични (синтетични и аналитични) счетоводни регистри за обобщаване на счетоводната информация, които се откриват в началото на отчетния период и се приключват в неговия край, както и равенство и връзка между тях;

3. междинно и годишно приключване на счетоводните регистри, съставяне на оборотна ведомост;

4. изменения в извършените счетоводни записвания чрез съставяне на коригиращи счетоводни статии;

5. прилагане на утвърдения от ръководителя на предприятието индивидуален сметкоплан;

6. прилагане на утвърдена от ръководителя на предприятието счетоводна политика.

(2) Когато при осъществяване на счетоводството се използва счетоводен софтуер, той трябва да е разработен при спазване на изискванията на този закон и да дава възможност обработваните чрез него данни и изходните документи да са на български език.

Чл. 12. (1) Не се допуска укриване на счетоводна информация.

(2) Не се допуска унищожаване на счетоводна информация по ред, различен от предвидения в този закон.

Раздел III **Съхраняване на счетоводна информация**

Чл. 13. (1) Счетоводната информация се съхранява на хартиен или на магнитен, оптичен или друг технически носител в предприятието в следните срокове:

1. ведомости за заплати – 50 години считано от 1 януари на отчетния период, следващ отчетния период, за който се отнасят;

2. счетоводни регистри и финансови отчети, включително документи за данъчен контрол, одит и последващи финансови инспекции – 10 години считано от 1 януари на отчетния период, следващ отчетния период, за който се отнасят;

3. всички останали носители – 3 години считано от 1 януари на отчетния период, следващ отчетния период, за който се отнасят.

(2) Счетоводната информация може да се съхранява в частни или държавни архиви по реда на Закона за Националния архивен фонд при спазване на изискванията по ал. 1.

(3) След прехвърляне на счетоводната информация от хартиен върху магнитен, оптичен или друг технически носител, осигуряващ надеждното ѝ възпроизвеждане, хартиеният носител може да се унищожи с изключение на документите – обект на Националния архивен фонд. Прехвърлената на технически носител счетоводна информация трябва да може да се възпроизвежда в обем и съдържание, идентични с информацията, съдържаща се на хартиения носител.

(4) Когато предприятие се прекратява чрез преобразуване, носителите на счетоводна информация (хартиени и/или технически) се предават на приемащото и/или новоучреденото предприятие/предприятия.

(5) В случаите, когато предприятие се прекратява или предприятието няма правопреемник, ведомостите за заплати се предават в Националния осигурителен институт по реда чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.

Чл. 14. След изтичането на срока за съхранението им носителите на счетоводна информация (хартиени или технически), които не подлежат на предаване в Националния архивен фонд или в Националния осигурителен институт, могат да се унищожават.

Чл. 15. (1) При прекратяване на трудово, служебно или облигационно отношение с лице, което извършва текущо

счетоводно отчитане и съставя финансови отчети, счетоводната документация се предава на лице, определено от ръководителя на предприятието.

(2) Приемането и предаването по ал. 1 се извършват в присъствието на комисия по ред и начин, определени от ръководителя на предприятието.

(3) При прекратяване на трудовото, служебното или облигационното отношение на ръководителя на предприятието, същият е длъжен да предаде на лице, определено от съответния управителен орган на предприятието, цялата намираща се при него счетоводна и друга служебна документация.

Раздел IV

Правомощия на министъра на финансите, права и задължения на ръководителя на предприятието

Чл. 16. Министърът на финансите:

1. осъществява координацията и взаимодействието с Европейската комисия и Съвета на Европейския съюз при хармонизация на българското счетоводно законодателство с европейското счетоводно законодателство;

2. дава становища и методически указания по прилагането на този закон и Националните счетоводни стандарти;

3. предприема мерки за развитието и усъвършенстването на счетоводството.

Чл. 17. (1) Ръководителят на предприятието:

1. утвърждава индивидуалния сметкоплан на предприятието;

2. организира текущото счетоводно отчитане в съответствие с разпоредбите на този закон;

3. утвърждава формата на счетоводството, която осигурява синхронизирано осъществяване на хронологичното и систематичното (аналитично и синтетично) счетоводно отчитане;

4. отговаря за съставянето, съдържанието и публикуването на финансовите отчети и на годишните доклади, изисквани по този закон;

5. определя периодичността на финансовите отчети за нуждите на управлението на предприятието;

6. отговаря за извършването на независим финансов одит от регистрирани одитори;

7. определя реда и начина за извършване на инвентаризация;

8. отговаря за съхраняването на счетоводната информация по ред и в срокове, определени в този закон;

9. определя реда и движението на счетоводните документи от момента на тяхното създаване или получаване в предприятието до момента на унищожаването или предаването им съгласно нормативен акт.

(2) Ръководителите и членовете на управителния и надзорния орган на предприятието правят необходимото за съставянето и публикуването на годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и годишните доклади по глава седма в съответствие с изискванията на този закон и съобразно правомощията им по Търговския закон.

Чл. 18. (1) Финансовите отчети (междинни, годишни и консолидирани) на предприятията се съставят от физически лица, които са в трудово, служебно или облигационно правоотношение с предприятието, или от счетоводни предприятия.

(2) Независимо от разпоредбата на ал. 1 годишните финансови отчети на едноличните търговци, които прилагат способа на едностранното счетоводно записване по реда на чл. 3, ал. 4 от закона и на микропредприятията по чл. 20, ал. 2, които не са осъществявали дейност през отчетния период, могат да се съставят от собствениците или съдружниците на тези предприятия.

Чл. 19. Физическите лица, които съставят финансовите отчети по чл. 18, ал. 1, трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да имат придобита задължителна минимална степен на завършено образование и съответстващ към него действителен стаж по специалността, както следва:

а) висше счетоводно-икономическо образование и стаж в областта на счетоводството, външния и вътрешния одит и финансовата инспекция, данъчните ревизии или като преподавател по счетоводство и контрол, съответно:

аа) при магистърска степен – 2 години;

аб) при бакалавърска степен – 3 години;

ав) при степен „специалист“ – 4 години;

б) друго висше икономическо образование и 5 години стаж в областта на счетоводството, външния и вътрешния одит и финансовата инспекция, данъчните ревизии или като преподавател по счетоводство и контрол;

в) средно икономическо образование и 8 години стаж като счетоводител;

2. да не са осъждани за престъпление от общ характер по глава пета и по раздел I на глава шеста от Особената част на Наказателния кодекс.

Глава втора

КАТЕГОРИИ ПРЕДПРИЯТИЯ И ГРУПИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Раздел I
Категории предприятия

Чл. 20. (1) За целите на този закон се определят следните категории предприятия:

1. микропредприятия;
2. малки предприятия;
3. средни предприятия;
4. големи предприятия.

(2) Микропредприятия са предприятия, които към 31 декември на текущия отчетен период не надвишават най-малко два от следните показатели:

1. балансова стойност на активите – 700 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби – 1 400 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период – 10 души.

(3) Малки предприятия са предприятия, които към 31 декември на текущия отчетен период не надвишават най-малко два от следните показатели:

1. балансова стойност на активите – 8 000 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби – 16 000 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период – 50 души.

(4) Средни предприятия са предприятия, които не са малки предприятия и които към 31 декември на текущия отчетен период не надвишават най-малко два от следните показатели:

1. балансова стойност на активите – 38 000 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби – 76 000 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период – 250 души.

(5) Големи предприятия са предприятия, които към 31 декември на текущия отчетен период надвишават най-малко два от следните показатели:

1. балансова стойност на активите – 38 000 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби – 76 000 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период – 250 души.

Чл. 21. (1) Промяна в категорията по чл. 20 се извършва, когато предприятие за последните два отчетни периода престане да отговаря на два от трите показателя за съответната

категория. Категорията се променя от началото на следващия отчетен период.

(2) В случаите по ал. 1, когато за последните два отчетни периода предприятието отговаря на показателите за две различни категории, същото се категоризира според показателите за последния отчетен период.

Раздел II

Категории групи предприятия

Чл. 22. (1) За целите на този закон се определят следните категории групи предприятия:

1. малки групи;
2. средни групи;
3. големи групи.

(2) Малки групи са групите, които се състоят от предприятие майка и подлежащи на консолидация дъщерни предприятия и сумата от показателите на предприятията в група, които подлежат на консолидиране, според годишните им финансови отчети, съставени към 31 декември на текущия отчетен период, не надхвърлят праговете най-малко на два от следните три показателя:

1. балансова стойност на активите – 8 000 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби – 16 000 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период – 50 души.

(3) Средни групи са групите, които се състоят от предприятие майка и подлежащи на консолидация дъщерни предприятия и сумата от показателите на предприятията в група, които подлежат на консолидиране, според годишните им финансови отчети, съставени към 31 декември на текущата година, не надхвърлят праговете най-малко на два от следните три показателя:

1. балансова стойност на активите – 38 000 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби – 76 000 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период – 250 души.

(4) Големи групи са групите, които се състоят от предприятие майка и подлежащи на консолидация дъщерни предприятия и сумата от показателите на предприятията в група, които подлежат на консолидиране, според годишните им финансови отчети, съставени към 31 декември на текущата година, надхвърлят праговете най-малко на два от следните три показателя:

1. балансова стойност на активите – 38 000 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби – 76 000 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период – 250 души.

Чл. 23. (1) Промяна в категорията по чл. 22 се извършва, когато за последните два отчетни периода група престане да отговаря на два от трите показателя за съответната категория. Категорията се променя от началото на следващия отчетен период.

(2) В случаите по ал. 1, когато за последните два отчетни периода група отговаря на показателите за две различни категории, тя се категоризира според показателите за последния отчетен период.

Глава трета ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ

Раздел I Общи изисквания към финансовите отчети

Чл. 24. Финансовите отчети се съставят на български език, с арабски цифри и в хиляди левове.

Чл. 25. (1) Финансовите отчети трябва да представят вярно и честно имущественото и финансовото състояние и финансовите резултати от дейността на предприятието.

(2) Вярното и честното представяне изисква достоверно показване на ефектите от операциите, други събития и условия в съответствие с определенията и критериите за признаване на активи, пасиви, приходи и разходи, заложен в приложимите счетоводни стандарти.

(3) Съдържанието на финансовите отчети трябва да е ясно и разбираемо.

Чл. 26. (1) Във финансовите отчети се посочват:

1. наименование на предприятието, правната му форма, седалище и адрес на управление, както и информация, ако предприятието е прекратено;

2. регистърът, в който предприятието е вписано, и регистрационният му номер от този регистър;

3. друга информация, изисквана от този или друг закон и приложимите счетоводни стандарти.

(2) Финансовите отчети се подписват от:

1. физическите лица, които управляват и представляват предприятието;

2. физическото лице, което е съставило финансовия отчет, или от представляващия или управляващия счетоводното предприятие, когато финансовият отчет е съставен от счетоводно предприятие.

(3) Във финансовите отчети се посочват/поставят и:

1. името и фамилията на лицата по ал. 2;
2. печатът на предприятието;
3. печатът на счетоводното предприятие.

(4) В случаите, когато финансовите отчети подлежат на независим финансов одит, подписите и печатите на лицата, извършили независимия финансов одит на финансовия отчет, се поставят съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит.

Чл. 27. (1) Позициите, които се представят във финансовите отчети, се признават и оценяват в съответствие със следните принципи и изисквания:

1. действащо предприятие – приема се, че предприятието е действащо и ще остане такова в предвидимо бъдеще; приема се, че предприятието няма нито намерение, нито необходимост да ликвидира или значително да намали обема на своята дейност – в противен случай при изготвянето на финансовите отчети следва да се приложи ликвидационна или друга подобна счетоводна база;

2. последователност на представянето и сравнителна информация – представянето и класификацията на статиите във финансовите отчети, счетоводните политики и методите на оценяване се запазват и прилагат последователно и през следващите отчетни периоди с цел постигане на сравнимост на счетоводните данни и показатели на финансовите отчети;

3. предпазливост – оценяване и отчитане на предполагаемите рискове и очакваните евентуални загуби при счетоводното третиране на стопанските операции с цел получаване на действителен финансов резултат;

4. принцип на начисляване – предприятието изготвя финансовите си отчети, с изключение на отчетите, свързани с паричните потоци, на базата на принципа на начисляването: ефектите от сделки и други събития се признават в момента на тяхното възникване, независимо от момента на получаването или плащането на паричните средства или техните еквиваленти и се включват във финансовите отчети за периода, за който се отнасят;

5. независимост на отделните отчетни периоди и стойностна връзка между начален и краен баланс – всеки отчетен период се третира счетоводно сам за себе си независимо от обективната му връзка с предходния и със следващия отчетен период, като данните на финансовия отчет в началото на текущия отчетен период трябва да съвпадат с данните в края на предходния отчетен период;

6. същественост - предприятието представя поотделно всяка съществена група статии с подобен характер; обединяване на суми по статии с подобен характер се допуска, когато сумите са несъществени или обединяването е направено с цел постигане на по-голяма яснота. Сумата по статия е съществена, ако пропуските и неточното представяне на позицията биха могли да повлияят върху икономическите решения на ползвателите, взети въз основа на финансовите отчети, или биха довели до нарушаване на изискването за вярно и честно представяне на имущественото и финансовото състояние, финансовите резултати от дейността, промените в паричните потоци и в собствения капитал;

7. компенсиране - предприятието не извършва каквито и да било прихващания между активи и пасиви или приходи и разходи и отчита поотделно както активи и пасиви, така и приходи и разходи;

8. предимство на съдържанието пред формата - сделките и събитията се отразяват счетоводно в съответствие с тяхното съдържание, същност и икономическа реалност, а не формално според правната им форма;

9. активите, собственият капитал, пасивите, приходите и разходите се оценяват и записват при тяхното придобиване или възникване по цена на придобиване или по себестойност; цената на придобиване и себестойността се определят в съответствие с приложимите счетоводни стандарти.

(2) Предприятията осъществяват счетоводството при спазване на принципите и изискванията по ал. 1 в съответствие с приложимите счетоводни стандарти. Когато приложимите счетоводни стандарти регламентират особености или изключения, се прилагат счетоводните стандарти.

(3) Всички позиции, които са елемент на годишния финансов отчет и отговарят на критериите за признаване, се класифицират и признават съгласно разпоредбите на този закон и при условията и по реда на приложимите счетоводни стандарти.

Чл. 28. Предприятията съставят:

1. годишен финансов отчет към 31 декември на отчетния период;

2. консолидиран финансов отчет към 31 декември на отчетния период, когато предприятието майка е дружество по дял трети на част втора от Търговския закон;

3. междинни финансови отчети, обхващащи период, по-кратък от един отчетен период, когато това се изисква от нормативен акт или по решение на ръководителя на предприятието.

Раздел II

Инвентаризация

Чл. 29. (1) Предприятията извършват инвентаризация на активите и пасивите най-малко веднъж годишно с цел достоверното им представяне във финансовите отчети.

(2) Предприятията, чиито нетни приходи от продажби не надвишават 200 000 лв. за текущия отчетен период, не извършват задължителна инвентаризация по ал. 1.

(3) Инвентаризация се извършва и по решение на ръководителя на предприятието, по искане на органите на съдебната власт и на други органи, когато това е предвидено в закон.

Раздел III Годишни финансови отчети

Чл. 30. (1) Годишният финансов отчет представлява едно неразделно цяло и за всички предприятия се състои най-малко от счетоводен баланс, отчет за приходите и разходите и приложение.

(2) Формата, структурата и съдържанието на пълния комплект на финансовия отчет се определят с приложимите счетоводни стандарти.

(3) Годишният финансов отчет на едноличните търговци, на които размерът на нетните приходи от продажби за текущия отчетен период не надхвърля 200 000 лв. и не подлежи на задължителен независим финансов одит, може да се състои само от отчет за приходите и разходите.

(4) Независимо от разпоредбата на ал. 1 годишният финансов отчет на микропредприятията може да се състои само от съкратен баланс и съкратен отчет за приходите и разходите по раздели.

(5) Облекченията по ал. 4 не се прилагат за инвестиционните дружества и финансовите холдингови дружества, категоризирани като микропредприятия.

(6) Годишният финансов отчет на малките предприятия може да се състои от съкратен баланс, съкратен отчет за приходите и разходите по раздели и групи и приложение.

(7) Независимо от разпоредбите на ал. 1, 3, 4 и 6 предприятията могат по избор да съставят пълен комплект финансови отчети.

(8) Годишният финансов отчет на средните и големите предприятия, както и на предприятията от обществен интерес се съставя в пълен комплект съгласно приложимите счетоводни стандарти.

(9) За предприятията, които са контролирани от държавата или общините или са подпомагани от тях чрез субсидии, преференциални заеми, държавни гаранции и други форми на

държавна помощ, министърът на финансите може да изисква представянето на допълнителни отчети и информация в определени от него форма, съдържание, срокове и ред на изготвяне и представяне.

Чл. 31. (1) Големите предприятия и предприятията от обществен интерес в пояснителните приложения оповестяват начислените за годината суми за услугите, предоставяни от регистрираните одитори, поотделно за:

1. независим финансов одит;
2. данъчни консултации;
3. други услуги, несвързани с одита.

(2) В пояснителните приложения на консолидирания финансов отчет се оповестява по аналогичен начин информацията, посочена в ал. 1, по отношение на предприятията, включени в консолидацията.

Раздел IV Консолидирани финансови отчети

Чл. 32. (1) Консолидиран финансов отчет се съставя от предприятие майка по правилата и изискванията на:

1. Националните счетоводни стандарти - за предприятията, които съставят и представят годишния си финансов отчет на базата на Националните счетоводни стандарти;
2. Международните счетоводни стандарти - за предприятията, които съставят и представят годишния си финансов отчет на базата на Международните счетоводни стандарти.

(2) Консолидиран финансов отчет се съставя от предприятие майка независимо от това къде се намират седалищата на дъщерните ѝ предприятия.

Чл. 33. Консолидиран финансов отчет може да не се съставя от предприятие майка на малка или средна група, освен ако в групата има поне едно предприятие от обществен интерес.

Чл. 34. Формата, структурата и съдържанието на консолидирания финансов отчет се определят с приложимите счетоводни стандарти.

Глава четвърта ПРИЛОЖИМА СЧЕТОВОДНА БАЗА

Чл. 35. (1) Големите предприятия и предприятията от обществен интерес съставят годишните си финансови отчети на базата на Международните счетоводни стандарти.

(2) Годишните финансови отчети на предприятията, с изключение на тези по ал. 1, се съставят на базата на Националните счетоводни стандарти.

(3) Независимо от разпоредбата на ал. 2 предприятията могат да изберат да съставят годишните си финансови отчети на базата на Международните счетоводни стандарти, при условие че не е извършвана промяна на счетоводната база.

(4) Предприятие, което през един отчетен период е съставило и представило годишния си финансов отчет на базата на Международните счетоводни стандарти, не може да прилага Националните счетоводни стандарти.

(5) Консолидираните и междинните финансови отчети се съставят на базата на счетоводните стандарти, въз основа на които се съставя годишният финансов отчет на предприятието, което съставя консолидирания или междинния финансов отчет.

(6) Независимо от разпоредбите на ал. 5 консолидираните финансови отчети на групи, в които има поне едно предприятие от обществен интерес, се съставят на базата на Международните счетоводни стандарти.

Чл. 36. (1) Годишните финансови отчети на предприятията в производство по ликвидация или в несъстоятелност се съставят на базата на национален счетоводен стандарт.

(2) Предприятия, които не отговарят на принципа за действащо предприятие, съставят годишните си финансови отчети на базата на национален счетоводен стандарт.

(3) Предприятия – юридически лица с нестопанска цел, независимо от категорията им по чл. 20, съставят годишните си финансови отчети на базата на национален счетоводен стандарт.

Чл. 37. (1) Националните счетоводни стандарти се приемат от Министерския съвет и са в съответствие с актовете на Европейския съюз и националните особености.

(2) Националните счетоводни стандарти се обнародват в „Държавен вестник“.

Глава пета **НЕЗАВИСИМ ФИНАНСОВ ОДИТ**

Чл. 38. (1) На задължителен независим финансов одит от регистрирани одитори подлежат годишните и консолидираните финансови отчети на:

1. малки предприятия, които към 31 декември на текущия отчетен период надвишават най-малко два от следните показатели:

- а) балансова стойност на активите – 2 000 000 лв.;
- б) нетни приходи от продажби – 4 000 000 лв.;

в) средна численост на персонала за отчетния период - 50 души;

2. средните и големите предприятия;

3. предприятията от обществен интерес;

4. средните и големите групи и групите, в които има поне едно предприятие от обществен интерес;

5. предприятия, за които това изискване е установено със закон.

(2) На задължителен независим финансов одит от регистрирани одитори подлежат годишните финансови отчети на юридическите лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на общественополезна дейност, когато за текущата година превишават един от следните критерии:

1. балансова стойност на активите към 31 декември - 1 000 000 лв.;

2. размер на приходите от стопанска и нестопанска дейност за текущата година - 2 000 000 лв.;

3. обща сума на получените през текущата година финансираня и неусвоени към 31 декември на текущата година финансираня, получени през предходни отчетни периоди - 1 000 000 лв.

(3) На задължителен независим финансов одит от регистрирани одитори подлежат годишните финансови отчети на юридическите лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на общественополезна дейност и извършващи дейност по чл. 116 от Семейния кодекс.

(4) Регистрираните одитори, които извършват независим финансов одит на годишни и консолидирани финансови отчети, в одиторския доклад задължително изразяват становище:

1. дали докладът за дейността съответства на финансовите отчети за същия отчетен период;

2. дали докладът за дейността е бил изготвен в съответствие с приложимите законови изисквания и заявяват, дали в резултат на придобитото познаване и разбиране на дейността на предприятието и обстановката, в която то работи, са установили случаи на съществено невярно представяне в доклада за дейността и посочват характера на невярното представяне.

3. дали в декларацията за корпоративно управление е представена изискваната на съответните нормативни актове информация;

4. дали е предоставена нефинансовата декларация и проверяват дали декларацията е изготвена в съответствие с изискванията на този закон;

5. дали е предоставен доклад за плащанията към

правителствата и дали докладът е изготвен в съответствие с изискванията на този закон.

Глава шеста **ПУБЛИЧНОСТ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ**

Чл. 39. (1) Предприятията публикуват годишния финансов отчет, консолидирания финансов отчет и годишните доклади по глава седма, приети от общото събрание на съдружниците или акционерите или от съответния орган, както следва:

1. всички търговци по смисъла на Търговския закон – чрез заявяване и представяне за обявяване в търговския регистър в срок до 30 юни на следващата година;

2. юридическите лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на общественополезна дейност – чрез заявяване за вписване и представяне за обявяване в търговския регистър предоставянето им в централния регистър при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел в срок до 30 юни на следващата година;

3. останалите предприятия – чрез икономическо издание или чрез интернет в срок до 30 юни на следващата година.

(2) Когато годишните финансови отчети и докладът за дейността се публикуват изцяло, те трябва да са във вида и с текста, въз основа на които регистрираният одитор е изразил становището си. На публикуване подлежи и пълният текст на одиторския доклад.

(3) Малките предприятия, които не подлежат на задължителен независим финансов одит, могат да не публикуват своите отчети за приходите и разходите и докладите за дейността.

(4) По реда на ал. 1 заедно с годишния финансов отчет акционерните дружества, командитните дружества с акции и дружествата с ограничена отговорност публикуват и информация за предложението на органа на управление за разпределение на печалбата или за покриване на загуба за предходната година и решението на общото събрание на акционерите/съдружниците за начина на разпределяне на печалбата или за покриване на загуба за предходната година.

(5) Годишният финансов отчет на предприятие майка, което изготвя консолидиран финансов отчет, се публикува едновременно с консолидирания финансов отчет на групата заедно с годишните доклади по глава седма към тях.

(6) Когато отчетите и докладите на предприятията по ал. 1, т. 3 се публикуват в интернет, до тях трябва да бъде осигурен свободен неплатен достъп за период не по-кратък от три години след датата на публикуването им.

(7) Предприятията по ал. 1, т. 3 при поискване предоставят информация за мястото, където са публикувани техните отчети и доклади.

(8) Алинеи 1-7 не се прилагат за бюджетните предприятия и едноличните търговци, които не подлежат на задължителен независим финансов одит.

Глава седма ГОДИШНИ ДОКЛАДИ

Раздел I Годишен доклад за дейността

Чл. 40. Предприятията изготвят годишен доклад за дейността, който съдържа най-малко следната информация:

1. обективен преглед, който представя вярно и честно развитието и резултатите от дейността на предприятието, както и неговото състояние, заедно с описание на основните рискове, пред които е изправено;

2. анализ на финансови и нефинансови ключови показатели за резултата от дейността, имащи отношение към стопанската дейност, включително информация по въпроси, свързани с околната среда и персонала; при предоставянето на анализа в доклада за дейността, където е подходящо, се включват препратки към сумите, отчетени в годишните финансови отчети, и допълнителни обяснения във връзка с тях;

3. всички важни събития, които са настъпили след датата, към която е съставен годишният финансов отчет;

4. вероятното бъдещо развитие на предприятието;

5. действията в областта на научноизследователската и развойната дейност;

6. информация за придобиване на собствени акции, изисквана по реда на чл. 187д от Търговския закон;

7. наличието на клонове на предприятието;

8. използваните от предприятието финансови инструменти, а когато е съществено за оценяване на активите, пасивите, финансовото състояние и финансовия резултат, се оповестяват и:

а) целите и политиката на предприятието по управление на финансовия риск, включително политиката му на хеджиране на всеки основен тип хеджирана позиция, за която се прилага отчитане на хеджирането;

б) експозицията на предприятието по отношение на ценовия, кредитния и ликвидния риск и риска на паричния поток.

Чл. 41. (1) Предприятията от обществен интерес по смисъла на § 1, т. 25, букви „а“, „б“ и „в“ от Допълнителните разпоредби включват в своя доклад за дейността декларация за корпоративно управление, съгласно изискванията на специалните закони, регламентиращи дейността им.

(2) Декларацията за корпоративно управление може да бъде представена като:

1. отделен доклад, публикуван заедно с доклада за дейността;

2. документ, който е обществено достъпен на интернет страницата на предприятието.

Чл. 42. Големите предприятия, които са предприятия от обществен интерес и които към 31 декември на отчетния период надвишават критерия за среден брой служители през финансовата година от 500 души, включват в доклада за дейността си нефинансова декларация по чл. 49.

Чл. 43. (1) Микро- и малките предприятия, които не подлежат на задължителен независим финансов одит, могат да не изготвят доклад за дейността, при условие че информацията относно придобиването на собствените им акции, изисквана от чл. 187д от Търговския закон, е оповестена в приложението към годишния финансов отчет.

(2) Облекчението по ал. 1 не се прилага за инвестиционните дружества и финансовите холдингови дружества, категоризирани като микро- или малки предприятия.

Чл. 44. Микро-, малките и средните предприятия могат да не включват в доклада за дейността нефинансова информация.

Раздел II

Консолидиран доклад за дейността

Чл. 45. Предприятие майка, задължено да съставя консолидиран финансов отчет по реда на чл. 32, изготвя консолидиран доклад за дейността.

Чл. 46. Консолидираният доклад за дейността съдържа информацията, изисквана по чл. 40-42 при отчитане на съществените корекции в резултат на специфичните характеристики на консолидирания доклад за дейността, като информацията се представя по начин, улесняващ преценката на състоянието на консолидираните предприятия като цяло.

Чл. 47. Когато предприятие майка е задължено да изготвя годишен доклад за дейността и консолидиран доклад за дейността, двата доклада могат да бъдат изготвени като един доклад.

Чл. 48. В консолидирания доклад за дейността се прилагат следните корекции на информацията, изисквана по реда на чл. 40-42:

1. при отчитане на данни за придобитите собствени акции и дялове в консолидирания доклад за дейността се посочват броят и номиналната стойност, а ако такава липсва – отчетната стойност на всички акции и дялове на предприятието майка, притежавани от предприятието майка, неговите дъщерни предприятия или от лица, които действат от свое име, но за сметка на някое от тези предприятия;

2. при оповестяване на системите за вътрешен контрол и управление на риска в декларацията за корпоративно управление се включва позоваване на основните характеристики на системите за контрол и управление на риска за консолидираните предприятия като цяло.

Раздел III

Нефинансова декларация

Чл. 49. (1) Невинансовата декларация, отнасяща се до екологичните и социалните въпроси и въпросите, свързани със служителите, зачитането на правата на човека и борбата с корупцията и подкупите, следва да включва:

1. кратко описание на бизнес модела на предприятието;

2. описание на политиките, приети и следвани от предприятието по отношение на тези въпроси, включително извършените процеси на надлежна проверка;

3. резултата от тези политики;

4. основните рискове, свързани с тези въпроси и имащи отношение към дейностите на предприятието, включително, когато е приложимо и пропорционално, неговите стопански отношения, продукти или услуги, които има вероятност да предизвикат

неблагоприятни въздействия в тези области, и начина, по който предприятието управлява тези рискове;

5. нефинансови ключови показатели за резултата от дейността, имащи отношение към конкретната стопанска дейност.

(2) Когато предприятието не спазва приетите политики по отношение на един или няколко от въпросите – предмет/обект на нефинансовата декларация, тя трябва да съдържа ясно и аргументирано обяснение за причините, поради които приетите политики не се спазват.

(3) Нефинансовата декларация по ал. 1 включва по целесъобразност и препратки и допълнителни обяснения за сумите, отчетени в годишните финансови отчети.

(4) Предприятията могат да не оповестяват информация, свързана с предстоящи промени или въпроси в процес на договаряне, когато според обосноващото становище на членовете на административното ръководство, управителния или надзорния орган, действащи в рамките на компетенциите, които са им възложени по закон и носещи отговорност като колективен орган за това становище, оповестяването на подобна информация би било в сериозна вреда на търговската позиция на предприятието, при условие че подобен пропуск не пречи на обективното и балансирано разбиране за развитието, резултатите, състоянието на предприятието и въздействието на неговата дейност.

Чл. 50. Предприятията са изпълнили задължението за изготвяне на нефинансова декларация, когато:

1. в доклада за дейността са включени информация и анализ по въпроси, свързани с околната среда и персонала;

2. е изготвен отделен доклад за информацията, изисквана за нефинансовата декларация, при условие че този доклад:

а) се публикува заедно с доклада за дейността;

б) е общественодостъпен в срок до 30 юни на следващата година на интернет страницата на предприятието, като това обстоятелство се посочва в доклада за дейността.

Чл. 51. Предприятие, което е дъщерно предприятие, се освобождава от задължение за изготвяне на нефинансова декларация, ако предприятието и неговите дъщерни предприятия са включени в консолидирания доклад за дейността или в отделния доклад на друго предприятие, съставени в съответствие с изисванията на този закон.

Раздел IV

Консолидирана нефинансова декларация

Чл. 52. Предприятия от обществен интерес, които са предприятия майки на голяма група, която към 31 декември надхвърля на консолидирана основа критерия за среден брой на служителите през финансовата година от 500 човека, включват в консолидирания доклад за дейността консолидирана нефинансова

декларация, съдържаща информация в степен, необходима за разбиране на развитието, резултатите, състоянието на групата и въздействието на нейната дейност, отнасяща се като минимум до екологичните и социалните въпроси и въпросите, свързани със служителите, зачитането на правата на човека, борбата с корупцията и подкупите, включително:

1. кратко описание на бизнес модела на групата;
2. описание на политиките, следвани от групата по отношение на тези въпроси, включително извършените процеси на надлежна проверка;
3. резултата от тези политики;
4. основните рискове, свързани с тези въпроси и имащи отношение към дейностите на групата, включително, когато е приложимо и пропорционално, нейните стопански отношения, продукти или услуги, които има вероятност да предизвикат неблагоприятни въздействия в тези области, и начина, по който групата управлява тези рискове;
5. нефинансови ключови показатели за резултата от дейността, имащи отношение към конкретната стопанска дейност.

Чл. 53. Разпоредбите на чл. 49, ал. 2-4 и чл. 50 се прилагат и за консолидираната нефинансова декларация.

Раздел V

Доклад за плащанията към правителства

Чл. 54. (1) Големите предприятия и всички предприятия, извършващи дейност от обществен интерес, които работят в добивната промишленост или в дърводобива от девствени гори, изготвят и предоставят на обществеността годишен доклад за плащанията, извършвани към правителства.

(2) Годишен доклад за плащанията към правителства не се изготвя от дъщерно предприятие, когато са изпълнени едновременно следните условия:

1. предприятието майка се регулира от законодателството на държава -членка на Европейския съюз;

2. плащанията към правителства, извършвани от предприятието, са включени в консолидирания доклад за плащанията към правителства, изготвен от предприятието майка в съответствие с глава седма, раздел IV.

(3) Годишен доклад за плащанията към правителства не се изготвя,

в случай че за един отчетен период е извършено еднократно плащане или поредица от свързани плащания в размер, ненадвишаващ 195 600 лв.

(4) В годишния доклад за плащанията към правителства не се включват плащания по проекти на стойност, ненадвишаваща 195 600 лв.

Чл. 55. Годишният доклад за плащанията към правителства съдържа следната информация за съответния отчетен период:

1. общия размер на извършените плащания към всяко правителство;

2. общия размер за всеки от видовете плащания, извършени към всяко правителство, както следва:

а) права върху продукцията;

б) данъци върху дохода, производството или печалбата, с изключение на данъците върху потреблението, като данък върху добавената стойност и акциз, данък върху доходите на физически лица, данъци върху продажбите;

в) роялти;

г) дивиденди;

д) бонуси за подписване на договор, откриване и производство;

е) лицензионни такси, наеми, такси за регистрация и други възнаграждения за лицензи и концесии;

ж) плащания за инфраструктурни подобрения;

3. когато тези плащания се отнасят към конкретен проект, се оповестява общият размер за всеки от видовете плащания, посочени в т. 2, букви „а“–„ж“, извършени по всеки проект, както и общият размер на плащанията по всеки проект.

Чл. 56. Плащания, извършени от предприятие за задължения към определен субект, могат да се оповестяват по субекти, а не по проекти.

Чл. 57. Плащанията в натура се отчитат по стойност и, ако е възможно, по обем. Докладът съдържа обяснителни бележки за начина на изчисляване на стойността им.

Чл. 58. Оповестяването на плащанията, посочени в този раздел, отразява същността, а не формата на съответното плащане или дейност. Плащанията и дейностите не могат да бъдат изкуствено разделяни или обединявани, за да се избегне прилагането на този закон.

Чл. 59. (1) Доклад за плащанията към правителствата може да не се изготвя, в случай че предприятията са задължени да изготвят такъв доклад за трети страни по силата на нормативен акт и докладът съответства на изискванията на този закон.

(2) Докладът по ал. 1 подлежи на публикуване заедно с годишния финансов отчет.

Раздел VI

Консолидиран доклад за плащанията към правителства

Чл. 60. Големите предприятия и всяко предприятие от обществен интерес, което работи в областта на добивната промишленост или дърводобива от девствени гори, съставя консолидиран доклад за плащанията към правителства в съответствие с раздел III, ако предприятието майка е задължено да изготвя консолидиран финансов отчет.

Чл. 61. Счита се, че предприятието майка извършва дейност в областта на добивната промишленост или дърводобива от девствени гори, ако някое от неговите дъщерни предприятия извършва дейност в тези области.

Чл. 62. В консолидирания доклад се включват само плащания, произтичащи от операции, свързани с добив и дърводобив.

Чл. 63. Не се съставя консолидиран доклад по чл. 60, когато:

1. предприятието е майка на малка група, освен когато едно или няколко дъщерни предприятия са предприятия от обществен интерес;

2. предприятието е майка на средна група, освен когато едно или няколко дъщерни предприятия са предприятия от обществен интерес;

3. предприятието майка, регулирано от законодателството на държава – членка на Европейския съюз, същевременно е дъщерно предприятие и неговото собствено предприятие майка се регулира от законодателството на държава – членка на Европейския съюз.

Чл. 64. (1) Дъщерно предприятие, включително предприятие от обществен интерес, не се включва в консолидирания доклад за плащанията към правителства, когато е изпълнено едно от следните условия:

1. предприятието майка е възпрепятствано в значителна степен от дългосрочни ограничения при упражняване на правата си върху активите или управлението на дъщерното предприятие;

2. информацията, необходима за изготвянето на консолидирания доклад за плащанията към правителствата в съответствие с този закон, не може да бъде получена без извършване на прекомерни разходи или ненужно забавяне;

3. акциите или дяловете на предприятието се притежават единствено с цел последващата им продажба.

(2) Изключенията по ал. 1 се прилагат само когато същите се прилагат и за целите на съставяне на консолидирани финансови отчети.

Глава осма

БЮДЖЕТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Чл. 65. (1) Бюджетните предприятия осъществяват счетоводството си в съответствие с изискванията на глава петнадесета от Закона за публичните финанси.

(2) Предприятията от сектор „Държавно управление“, различни от тези по ал. 1, които осъществяват счетоводството си съгласно приложимите за бюджетните предприятия изисквания, се определят по реда на чл. 165 от Закона за публичните финанси.

(3) Бюджетните предприятия и предприятията по ал. 2 изготвят и представят годишните си финансови отчети в съответствие с изискванията на чл. 166, ал. 1 от Закона за публичните финанси.

(4) Отчетните данни за активите, пасивите, приходите, разходите и операциите на всички бюджетни предприятия и предприятията по ал. 2 се консолидират от Министерството на финансите съгласно чл. 167 от Закона за публичните финанси.

(5) Формата, структурата и съдържанието на годишните и междинните финансови отчети на бюджетните предприятия и на предприятията по ал. 2 се определят от министъра на финансите съгласно чл. 166, ал. 2 от Закона за публичните финанси.

(6) Редът, начинът и сроковете за съставяне и представяне на финансовите отчети на бюджетните предприятия и публикуването на информацията от тях се определят съгласно чл. 170 от Закона за публичните финанси.

Чл. 66. За отчитането на определени стопански операции, активи и пасиви на бюджетните предприятия министърът на финансите може да определя условия и ред на документиране, форма и реквизити на счетоводните документи, които са задължителни за прилагане.

Чл. 67. Амортизациите в бюджетните предприятия се начисляват въз основа на акт на Министерския съвет.

Чл. 68. За бюджетните предприятия министърът на финансите може да определи срокове за извършване на инвентаризация, различни от посочените в този закон.

Чл. 69. Министърът на финансите може да определя допълнителни изисквания към лицата, които съставят финансови отчети на бюджетните предприятия.

Глава девета

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 70. (1) Ръководител, който допусне съставяне на счетоводен документ и/или отчитане на стопанска операция, които изкривяват или изопачават имущественото и финансовото състояние на предприятието, или отчитане на фиктивна или привидна сделка, включително подкупването на длъжностни лица, се наказва с глоба от 500 до 5000 лв., а на предприятието се

налага имуществена санкция в размер от 2000 до 10 000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 71. (1) Който наруши изискванията за съхраняване на счетоводна информация по глава първа, раздел III се наказва с глоба в размер от 500 до 3500 лв., а на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 7000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 72. (1) Който възложи съставяне на финансов отчети в нарушение на чл. 18, ал. 1, се наказва с глоба от 500 до 3000 лв., а на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 5000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 73. (1) Лице, което състави финансов отчет, без да отговаря на изискванията на чл. 18, ал. 1 и чл. 19, се наказва с глоба в размер от 500 до 3000 лв. На счетоводно предприятие, което състави финансов отчет, без да отговаря на изискванията на т. 31 от Допълнителните разпоредби, се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 5000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 74. (1) Който е задължен и не състави финансов отчет и/или годишни доклади по глава седма, раздел I-IV, се наказва с глоба в размер от 500 до 3000 лв., а на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 5000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 75. (1) Който е задължен и не състави годишни доклади за плащанията към правителствата по реда на глава седма, раздел V и VI, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., а на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 15 000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 76. (1) Който е задължен и не публикува финансов отчет, се наказва с глоба в размер от 200 до 3000 лв., а на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 0,1 до 0,5 на сто от нетните приходи от продажби за отчетния период, за който се отнася непубликувания финансов отчет, но не по-малко от 200 лв.

(2) Независимо от разпоредбата на ал. 1, който публикува финансовия отчет в срок до три месеца след изтичане на срока по чл. 40, се наказва с глоба в размер от 200 до 1000 лв., а

на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 0,01 до 0,05 на сто от нетните приходи от продажби за отчетния период, за който се отнася непубликувания финансов отчет, но не по-малко от 200 лв.

(3) При повторно нарушение по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

(4) Не се налага глоба/имуществена санкция при публикуване на финансовия отчет въз основа на повторно заявление, подадено в 14-дневен срок от влизането в сила на постановен отказ за публикуване на финансов отчет по чл. 22, ал. 5 от Закона за търговския регистър, когато финансовият отчет първоначално е заявен за публикуване в срока по чл. 39.

Чл. 77. (1) Който е задължен и не възложи извършването на независим финансов одит на регистриран одитор, се наказва с глоба в размер от 500 до 5000 лв., а на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 10 000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 78. (1) Който възложи извършването на независим финансов одит на лице, упражняващо дейност като регистриран одитор, без да е регистрирано по реда на Закона за независимия финансов одит, се наказва с глоба в размер от 500 до 5000 лв., а на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 10 000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 79. (1) Който не изпълни друго задължение, произтичащо от този закон, се наказва с глоба в размер от 200 до 1000 лв., а на предприятието се налага имуществена санкция в размер от 300 до 2000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер.

Чл. 80. (1) Актовете за установяване на административни нарушения се съставят от органите на Националната агенция за приходите или на Агенцията за държавна финансова инспекция.

(2) Наказателните постановления се издават от министъра на финансите или от оправомощени от него длъжностни лица.

(3) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършва по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Бюджетни предприятия“ са всички лица, прилагащи бюджети, сметки за средства от Европейския съюз и сметки за чужди средства съгласно Закона за публичните финанси, включително Националният осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса, държавните висши училища, Българската академия на науките, Българската национална телевизия, Българското национално радио, Българската телеграфна агенция, както и всички други лица, които са бюджетни организации по смисъла на § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси.

2. „Група предприятия“ включва предприятие майка и всички негови дъщерни предприятия.

3. „Действителен стаж“ е действително прослужено време по трудово или служебно правоотношение, времето, през което лицето е работило без трудово правоотношение, както и времето, през което лицето е полагало личен труд или е упражнявало свободна професия и изцяло се е осигурявало за своя сметка. В понятието „действителен стаж“ не се включва времето на наборната военна служба и времето за отглеждане на малко дете.

4. „Дъщерно предприятие“ е юридическо лице, контролирано от друго юридическо лице (предприятие майка). Юридическите лица, които са дъщерни на дъщерното предприятие, също се смятат за дъщерни предприятия на предприятието майка.

5. „Инвентаризация“ е процесът на подготовка и фактическа проверка чрез различни способы на натуралните и стойностните параметри на активите и пасивите на предприятието към точно определена дата, съпоставяне на получените резултати със счетоводните данни и установяване на евентуални разлики.

6. „Инвестиционни дружества“ са:

а) дружества, чийто единствен предмет на дейност е влагане на средствата им в различни ценни книжа, недвижими имоти и други активи с единствената цел да бъдат разпределени инвестиционните рискове и акционерите им да се възползват от резултатите от управлението на техните активи;

б) дружества, свързани с инвестиционни дружества с постоянен капитал, ако единственият предмет на дейност на тези свързани дружества е да придобият изцяло изплатени акции, емитирани от тези инвестиционни дружества, без да се засяга член 22, параграф 1, буква „з“ от Директива 2012/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за съгласуване на гаранциите, които се изискват в държавите членки за дружествата по смисъла на член 54, алинея втора от Договора за функционирането на Европейския съюз, за защита на интересите както на съдружниците, така и на трети лица по отношение учредяването на акционерни дружества и поддържането

и изменението на техния капитал с цел тези гаранции да станат равностойни (ОВ, L 315/74 от 14 ноември 2012 г.).

7. „Изкривяване или изопачаване на имущественото и финансовото състояние на предприятието“ е всяко игнориране на действащите правила за водене на счетоводната отчетност – този закон и приложимите счетоводни стандарти, всяко невярно и нечестно представяне на стопанската операция, осчетоводяване на привидни и/или фиктивни договори или сделки, в резултат на което съставените финансови отчети не отговарят на изискването за достоверност на счетоводната система в предприятието.

8. „Консолидиран финансов отчет“ е финансов отчет, който представя имущественото и финансовото състояние, отчетения финансов резултат, промените в паричните потоци и в собствения капитал на предприятията, включени в консолидирането, все едно че те са едно предприятие.

9. „Контрол“ е контролът по смисъла на § 1в от Допълнителните разпоредби на Търговския закон.

10. „Международни счетоводни стандарти“ (МСС) са приетите с Регламент (ЕО) 1606/2002 и включват Международните счетоводни стандарти (International Accounting Standards (IAS)), Международните стандарти за финансова отчетност (International Financial Reporting Standard (IFRS)) и свързаните с тях тълкувания (SIC-IFRIC interpretations), последващите изменения на тези стандарти и свързаните с тях тълкувания, бъдещите стандарти и свързаните с тях тълкувания, издадени или приети от Съвета по международните счетоводни стандарти (International Accounting Standards Board (IASB)).

11. „Място на стопанска дейност“ е мястото на стопанска дейност по смисъла на § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

12. „Независим финансов одит на финансов отчет“ е одитът по Закона за независимия финансов одит.

13. „Нетни приходи от продажби“ са сумите от продажба на продукцията, стоки и услуги, генерирани от обичайната дейност на предприятието, намалени с търговските отстъпки, данъка върху добавената стойност и други данъци, пряко свързани с приходите.

14. „Обичайна дейност“ е съвкупност от стопански операции, извършвани регулярно от предприятието в рамките на осъществяваната от него дейност.

15. „Основна дейност“ по смисъла на т. 25, буква „и“ и „к“ е дейността на търговското дружество, когато общата стойност на нетните приходи от продажби от съответната дейност представлява повече от 50 на сто от общата стойност на нетните приходи от продажби за отчетния период.

16. „Отчетен период“ е календарната година (1 януари–31 декември), освен когато в този закон е предвидено друго.

17. „Плащане към правителство“ за целите на глава седма, раздел V е платена сума в парично изражение или в натура от предприятие, работещо в добивната промишленост или от предприятие, работещо в дърводобива от девствени гори за задължения към правителството по чл. 55, т. 2.

18. „Повторно“ е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за същото по вид нарушение.

19. „Правителство“ за целите на глава седма, раздел V е национален, регионален или местен орган на държава – членка на Европейския съюз, или на трета държава. Понятието „правителство“ включва дирекция, агенция или предприятие, контролирани от органите на държавата.

20. „Предприятие майка“ е юридическо лице, което упражнява контрол спрямо едно или повече предприятия (дъщерни предприятия).

21. „Предприятие, работещо в добивната промишленост“ е предприятие, осъществяващо каквато и да било дейност, свързана с проучване, търсене, откриване, разработване на находища и добив на минерали, нефт, природен газ или други суровини, попадащи в обхвата на икономическите дейности, изброени в приложение I, раздел B, позиции 05-08 към Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. за установяване на статистическа класификация на икономическите дейности NACE Rev. 2 и за изменение на Регламент (ЕО) № 3037/90 на Съвета, както и на някои ЕО регламенти относно специфичните статистически области (ОВ, L 393/1 от 30 декември 2006 г.), (Регламент (ЕО) № 1893/2006).

22. „Предприятие, работещо в дърводобива от девствени гори“ е предприятие, осъществяващо дейност в девствени гори съгласно приложение I, раздел A, позиция 02, група 02.2 към Регламент (ЕО) № 1893/2006.

23. „Привидна сделка“ е сделка, която се сключва с цел да прикрие друга сделка, която страните в действителност желаят да сключат. Привидната сделка прикрива действителната воля на субектите.

24. „Проект“ за целите на глава седма, раздел V са оперативни дейности, управлявани от единен договор, лиценз, лизинг, концесия или подобни правни споразумения, представляващи основание за задължение за плащане към правителство. Ако няколко такива споразумения са съществено свързани помежду си, те се смятат за един проект.

25. „Предприятия от обществен интерес“ са:

а) предприятия, чиито прехвърлими ценни книжа са допуснати до търговия на регулирания пазар в държава членка;

- б) кредитни институции;
- в) застрахователи и презастрахователи;
- г) пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове;
- д) инвестиционни посредници, които са големи предприятия по този закон;
- е) колективни инвестиционни схеми и управляващи дружества по смисъла на Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, които са големи предприятия по този закон;
- ж) финансови институции по смисъла на Закона за кредитните институции, които са големи предприятия по този закон;
- з) „Холдинг Български държавни железници“ ЕАД и дъщерните му предприятия; Национална компания „Железопътна инфраструктура“;
- и) търговски дружества, чиято основна дейност е да произвеждат и/или да пренасят, и/или да продават електроенергия и/или топлоенергия и които са големи предприятия по този закон;
- к) търговски дружества, чиято основна дейност е да внасят и/или пренасят, и/или разпределят и/или транзитират природен газ и които са големи предприятия по този закон;

26. „Регулиран пазар“ е този по смисъла на чл. 73 от Закона за пазарите на финансови инструменти.

27. „Ръководител на предприятие“ е лице или лица (изпълнителна структура), които лично ръководят предприятието в качеството си на собственици, управители или упълномощени с договор, които носят отговорност за цялата икономическа дейност на предприятието пред собственика или собствениците – акционерите, съдружниците, пред местното самоуправление или пред държавата.

28. „Себестойност“ е оценката на произведените (създадените) в предприятието активи и услуги, която се определя от стойността на употребените материали, разходите за преработка и другите разходи, пряко свързани с производството на съответната продукция и извършената услуга. В себестойността не се включват административните, финансовите и извънредните разходи и разходите по продажбите.

29. „Свързани предприятия“ са всеки две или повече предприятия в рамките на дадена група.

30. „Сектор „Държавно управление“ е сектор „Държавно управление“ (General government) съгласно изискванията на

Европейската система от национални и регионални сметки в Общността.

31. „Счетоводно предприятие“ е всяко лице, регистрирано по Търговския закон или по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, или на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, в чийто предмет на дейност е включено организиране на счетоводно отчитане и съставяне на финансови отчети. Управляващите и представляващите счетоводните предприятия следва да отговарят на изискванията на чл. 19 от закона.

32. „Укриване на данни“ е всяко умишлено отстраняване на подлежащите на задължително съхраняване счетоводни документи от архивите и регистрите или отказ да се предоставят такива на собствениците или на длъжностни лица или институции, които имат правомощия за запознаване и контрол на тези данни, с цел да се попречи на собственика или длъжностните лица, в това число на органите по приходите, ликвидаторите, синдиките, одиторите и други, да получат информация за фактическото икономическо състояние на предприятието.

33. „Унищожаване на данни“ е всяко умишлено физическо разрушаване на счетоводните документи, подлежащи на задължително съхраняване, до състояние, в което те са негодни за използване, в това число договори, първични счетоводни документи, платежни документи, счетоводни регистри и др.

34. „Фиктивна сделка“ е сделка, която независимо дали е сключена в нарушение или не на закона, в действителност цели създаване на заблуда за възникнали несъществуващи права и задължения или получаване на предимство за страните. Това е сделка, която се сключва, без страните по нея да желаят сделката да породи правно действие.

35. „Финансови холдингови дружества“ са дружества, чийто единствен предмет на дейност е придобиване на участия в други дружества, управление на тези участия и извличане на печалба от тях, без те самите пряко или непряко да участват в управлението на тези дружества и без да се засягат правата, които финансовите холдингови дружества притежават в качеството си на акционери.

36. „Цена на придобиване“ е цената, включваща покупната стойност плюс преките разходи по придобиването. В цената на придобиване не се включват възстановимите данъци, търговски отстъпки или работи, както и други непреки разходи, свързани с придобиването.

37. „Цифров или друг идентификатор“ е цифров или друг уникален постоянно повтарящ се код, който съответства еднозначно на лицето, което има права за извършване на определени действия.

§ 2. Този закон въвежда разпоредбите на:

1. Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ, L 182/19 от 29 юни 2013 г.).

2. Директива 2014/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. за изменение на Директива 2013/34/ЕС по отношение на оповестяването на нефинансова информация и на информация за многообразието от страна на някои големи предприятия и групи (ОВ, L 330/1 от 15 ноември 2014 г.).

Преходни и заключителни разпоредби

§ 3. Този закон отменя Закона за счетоводството (обн., ДВ, бр. 98 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 91 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 102 и 105 от 2005 г., бр. 33, 63, 105 и 108 от 2006 г., бр. 57 от 2007 г., бр. 50, 69 и 106 от 2008 г., бр. 95 от 2009 г., бр. 94 от 2010 г., бр. 19, 34 и 99 от 2011 г., бр. 94 от 2012 г. и бр. 15, 91 и 100 от 2013 г.).

§ 4. Предприятията и групите определят категорията си в съответствие с чл. 20 и 22 към датата на влизането в сила на закона на база показателите към 31 декември 2015 г.

§ 5. Предприятията, които към 1 януари 2016 г. отговарят на критериите за микро-, малко или средно предприятие съгласно чл. 20 от този закон и съставят годишните си финансови отчети на база Международни счетоводни стандарти, могат еднократно да преминат към прилагане на Национални счетоводни стандарти след приемане на национален счетоводен стандарт.

§ 6. Висящите административнонаказателни производства се довършват по досегашния ред.

§ 7. Извън облекченията, които се дават за микропредприятията по този закон, в останалите случаи те се третираат като малки предприятия.

§ 8. Предприятията от обществен интерес за целите на този закон се третираат като големи предприятия, независимо от балансовата стойност на активите, нетните приходи от продажби и средната численост на персонала.

§ 9. В Закона за политическите партии (обн., ДВ, бр. 28 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 102 от 2005 г., бр. 17 и 73 от 2006 г., бр. 59 и 78 от 2007 г., бр. 6 от 2009 г., бр. 54 и 99 от 2010 г., бр. 9 и 99 от 2011 г., бр.

30, 68 и 71 от 2013 г. и бр. 19 от 2014 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 23 ал. 5 се изменя така:

„(5) Непаричните приходи по ал. 1 се оценяват по реда на чл. 27, ал. 3 от Закона за счетоводството.“

2. В чл. 34 ал. 1 се изменя така:

„(1) Политическите партии изготвят финансов отчет за предходната календарна година съгласно изискванията на глава трета, раздел III от Закона за счетоводството.“

§ 10. В Кодекса за застраховането (обн., ДВ, бр. 103 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2005 г., бр. 30, 33, 34, 54, 59, 80, 82 и 105 от 2006 г., бр. 48, 53, 97, 100 и 109 от 2007 г., бр. 67 и 69 от 2008 г., бр. 24 и 41 от 2009 г., бр. 19, 41, 43, 86 и 100 от 2010 г., бр. 51, 60 и 77 от 2011 г., бр. 21, 60 и 77 от 2012 г. и бр. 20, 70 и 109 от 2013 г.) в § 1, т. 29 от Допълнителните разпоредби думите „чл. 37, ал. 2“ се заменят с „чл. 32, ал. 1“.

§ 11. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. – бр. 55 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59 и 68 от 2006 г.; попр., бр. 76 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г., бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г., бр. 16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 45 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 60, 77 и 100 от 2011 г., бр. 7, 21, 38, 40, 44, 58, 81, 89, 94 и 99 от 2012 г., бр. 15, 20, 70, 98, 104, 106, 109 и 111 от 2013 г., бр. 1, 18, 27, 35, 53 и 107 от 2014 г. и бр. 12, 14 и 22 от 2015 г.) в чл. 186а, ал. 2 думите „със съдържанието по чл. 26, ал. 1“ се заменят със „съгласно чл. 30, ал. 1“.

§ 12. В Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 91 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 63, 80, 81, 105 и 108 от 2006 г., бр. 31, 53, 108 и 109 от 2007 г., бр. 36 и 106 от 2008 г., бр. 6, 24, 44 и 95 от 2009 г., бр. 55 и 94 от 2010 г., бр. 19, 35, 82 и 99 от 2011 г., бр. 29, 54 и 94 от 2012 г., бр. 15, 101 и 109 от 2013 г. и бр. 1 и 105 от 2014 г.) в чл. 84, ал. 6 думите „чл. 7“ се заменят с „чл. 6“.

§ 13. В Закона за водите (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 81 от 2000 г., бр. 34, 41 и 108 от 2001 г.,

бр. 47, 74 и 91 от 2002 г., бр. 42, 69, 84 и 107 от 2003 г., бр. 6 и 70 от 2004 г., бр. 18, 77 и 94 от 2005 г., бр. 29, 30, 36 и 65 от 2006 г.; попр., бр. 66 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 105 и 108 от 2006 г., бр. 22 и 59 от 2007 г., бр. 36, 52 и 70 от 2008 г., бр. 12, 32, 35, 47, 82, 93, 95 и 103 от 2009 г., бр. 61 и 98 от 2010 г., бр. 19, 28, 35 и 80 от 2011 г., бр. 45, 77 и 82 от 2012 г., бр. 66 и 103 от 2013 г., бр. 26, 49, 53 и 98 от 2014 г. и бр. 12, 14 и 17 от 2015 г.) в § 4 ал. 4 от Преходните и заключителните разпоредби се изменя така:

„(4) За дълготрайните активи на обектите по ал. 3 и за другите водностопански системи и съоръжения, за които има учредена концесия, се начисляват амортизационни отчисления съгласно приложимите счетоводни стандарти в съответствие с глава четвърта от Закона за счетоводството.“

§ 14. В Закона за данъците върху доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 95 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 52, 64 и 113 от 2007 г., бр. 28, 43 и 106 от 2008 г., бр. 25, 32, 35, 41, 82, 95 и 99 от 2009 г., бр. 16, 49, 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51 и 99 от 2011 г., бр. 40, 81 и 94 от 2012 г., бр. 23, 66, 100 и 109 от 2013 г. и бр. 1, 53, 98, 105 и 107 от 2014 г.) в чл. 9, ал. 2 думите „чл. 7“ се заменят с „чл. 6“.

§ 15. В Закона за дружествата със специална инвестиционна цел (обн., ДВ, бр. 46 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 109 от 2003 г., бр. 107 от 2004 г., бр. 34, 80 и 105 от 2006 г., бр. 52 и 53 от 2007 г. и бр. 77 от 2011 г.) в чл. 12, ал. 2, изречение второ думите „чл. 34, ал. 2“ се заменят с „чл. 19“.

§ 16. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 105 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 52, 108 и 110 от 2007 г., бр. 69 и 106 от 2008 г., бр. 32, 35 и 95 от 2009 г., бр. 94 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51, 77 и 99 от 2011 г., бр. 40 и 94 от 2012 г., бр. 15, 16, 23, 68, 91, 100 и 109 от 2013 г. и бр. 1, 105 и 107 от 2014 г.) в чл. 10, ал. 3 думите „чл. 1, ал. 2“ се заменят с „чл. 2“.

§ 17. В Закона за лечебните заведения (обн., ДВ, бр. 62 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 88 и 113 от 1999 г.; попр., бр. 114 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 36, 65 и 108 от 2000 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 2001 г. – бр. 51 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 28 от 2002 г., бр. 62, 83, 102 и 114 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 46, 76, 85, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 59, 80 и 105 от 2006 г., бр. 31, 53 и 59 от 2007 г., бр. 110 от 2008 г., бр. 36, 41, 99 и 101 от 2009 г., бр. 38, 59, 98 и 100 от 2010 г., бр. 45 и 60 от 2011 г., бр. 54, 60 и 102 от 2012 г., бр. 15 и 20 от 2013 г. и бр. 47 от 2014 г.) в чл. 102, ал. 4 думите „чл. 15

от Закона за счетоводството" се заменят с „приложимите счетоводни стандарти в съответствие с глава четвърта от Закона за счетоводството“.

§ 18. В Закона за меценатството (обн., ДВ, бр. 103 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 30, 34, 63 и 80 от 2006 г., бр. 53 и 109 от 2007 г., бр. 42 от 2009 г. и бр. 20 от 2012 г.) в чл. 21, ал. 2 се правят следните изменения:

1. В т. 1 думите „чл. 1, ал. 2“ се заменят с „чл. 2“.

2. В т. 2 думите „чл. 1, ал. 2“ се заменят с „чл. 2“.

§ 19. В Закона за опазване на околната среда (обн., ДВ, бр. 91 от 2002 г.; попр., бр. 98 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 86 от 2003 г., бр. 70, 74, 77, 88, 95 и 105 от 2005 г., бр. 30, 65, 82, 99, 102 и 105 от 2006 г., бр. 31, 41 и 89 от 2007 г., бр. 36, 52 и 105 от 2008 г., бр. 12, 19, 32, 35, 47, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 46 и 61 от 2010 г., бр. 35 и 42 от 2011 г., бр. 32, 38, 53 и 82 от 2012 г., бр. 15, 27 и 66 от 2013 г. и бр. 22 и 98 от 2014 г.) в чл. 62, ал. 7 думите „чл. 33, ал. 6“ се заменят с „чл. 65, ал. 4“.

§ 20. В Закона за публичното предлагане на ценни книжа (обн., ДВ, бр. 114 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 63 и 92 от 2000 г., бр. 28, 61, 93 и 101 от 2002 г., бр. 8, 31, 67 и 71 от 2003 г., бр. 37 от 2004 г., бр. 19, 31, 39, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 33, 34, 59, 63, 80, 84, 86 и 105 от 2006 г., бр. 25, 52, 53 и 109 от 2007 г., бр. 67 и 69 от 2008 г., бр. 23, 24, 42 и 93 от 2009 г., бр. 43 и 101 от 2010 г., бр. 57 и 77 от 2011 г., бр. 21, 94 и 103 от 2012 г., бр. 109 от 2013 г. и бр. 34 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 81, ал. 3, изречение второ думите „чл. 34, ал. 2“ се заменят с „чл. 19“.

2. В чл. 100м, ал. 3, изречение второ думите „чл. 34, ал. 2“ се заменят с „чл. 19“.

3. В чл. 124, ал. 2, т. 4 думите „чл. 26, ал. 1“ се заменят с „чл. 30, ал. 1“.

§ 21. В Закона за пътищата (обн., ДВ, бр. 26 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 88 от 2000 г., бр. 111 от 2001 г., бр. 47 и 118 от 2002 г., бр. 9 и 112 от 2003 г., бр. 6 и 14 от 2004 г., бр. 88 и 104 от 2005 г., бр. 30, 36, 64, 102, 105 и 108 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 43 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 41, 42, 75, 82 и 93 от 2009 г., бр. 87 от 2010 г., бр. 19, 39, 55 и 99 от 2011 г., бр. 38, 44, 47 и 53 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 16, 53 и 98 от 2014 г. и бр. 10, 14 и 37 от 2015 г.) в чл. 28з, ал. 2 думите „чл. 33, ал. 6“ се заменят с „чл. 65, ал. 4“.

§ 22. В Закона за търговския регистър (обн., ДВ, бр. 34 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 80 и 105 от 2006 г., бр. 53 и 59 от 2007 г., бр. 104 от 2007 г., бр. 50 и 94 от 2008 г., бр. 44 от 2009 г., бр. 101 от 2010 г., бр. 34 и 105 от 2011 г., бр. 25, 38 и 99 от 2012 г. и бр. 40 от 2014 г.) в чл. 6, ал. 3 думите „чл. 40, ал. 1-3“ се заменят с „чл. 39, ал. 1, 2 и 4“.

§ 23. В Търговския закон (обн., ДВ, бр. 48 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 25 от 1992 г., бр. 61 и 103 от 1993 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 63 от 1995 г., бр. 42, 59, 83, 86 и 104 от 1996 г., бр. 58, 100 и 124 от 1997 г., бр. 21, 39, 52 и 70 от 1998 г., бр. 33, 42, 64, 81, 90, 103 и 114 от 1999 г., бр. 84 от 2000 г., бр. 28, 61 и 96 от 2002 г., бр. 19, 31 и 58 от 2003 г., бр. 31, 39, 42, 43, 66, 103 и 105 от 2005 г., бр. 38, 59, 80 и 105 от 2006 г., бр. 59, 92 и 104 от 2007 г., бр. 50, 67, 70, 100 и 108 от 2008 г., бр. 12, 23, 32, 47 и 82 от 2009 г., бр. 41 и 101 от 2010 г., бр. 14, 18 и 34 от 2011 г., бр. 53 и 60 от 2012 г., бр. 15 и 20 от 2013 г., бр. 27 от 2014 г. и бр. 22 от 2015 г.) в чл. 248 ал. 1 се изменя така:

„(1) Годишният финансов отчет се проверява от назначените от общото събрание регистрирани одитори в предвидените от закон случаи.“

§ 24. Законът влиза в сила от 1 януари 2016 г., с изключение на разпоредбите на глава седма, раздел III и IV относно изготвяне на нефинансова декларация, които влизат в сила от 1 януари 2017 г.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на 2015 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Щецка Цачева)

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА СЧЕТОВОДСТВОТО

Предложеният проект на нов Закон за счетоводството е изготвен във връзка с въвеждане в националното счетоводно законодателство на разпоредбите на Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (Директива 2013/34/ЕС).

Във връзка с въвеждането на изискванията на Директива 2013/34/ЕС е изготвен анализ на разпоредбите на действащия Закон за счетоводството с цел установяване на най-ефективния подход при транспониране на европейските счетоводни правила. Анализът показва, че е необходимо изготвянето на проект на нов Закон за счетоводството, а не на Закон за изменение и допълнение на Закона за счетоводството, поради следното:

1. Значителни промени във връзка с транспониране на Директива 2013/34/ЕС

Въвеждането на изискванията на Директива 2013/34/ЕС изисква изменения на почти всички съществуващи разпоредби, както и създаване на нови глави и раздели в закона, които не могат да намерят систематичното си място в действащия закон. Всички легални дефиниции на използваните термини трябва да бъдат променени, както и да се добавят нови.

2. Неефективна структура на действащия закон

Структурата на действащия закон за счетоводството е неефективна, тъй като, от една страна, той не е съобразен изцяло със спецификата на правната материя, която урежда, а, от друга страна, структурата допълнително е усложнена в резултат на приетите 20 изменения и допълнения на законовите разпоредби за периода от приемането на закона (в сила от 1 януари 2002 г.) до 31 декември 2014 г.

3. Сложни и трудни за прилагане разпоредби в действащия закон, водещи до правна несигурност за лицата и администрацията и до неединно прилагане на законодателството.

Голяма част от разпоредбите в Закона за счетоводството са сложни и неразбираеми, в резултат на което възникват проблеми при практическото прилагане на закона, както от лицата, така и от администрацията. Сложните законови разпоредби, от една страна, създават правна несигурност за лицата и администрацията, а, от друга страна, създават предпоставки за административни и съдебни спорове.

Съгласно разпоредбата на чл. 11, ал. 1 от Закона за нормативните актове се разрешава „отменяване на закон или

неговото заменяване с нов, който се отнася до същата материя, само ако промените са многобройни и важни”.

Тъй като промените в счетоводното законодателство са свързани с нова счетоводна директива, която отменя две европейски директиви, въведени в действащия Закон за счетоводството и обхващащи целия процес на счетоводната отчетност на предприятията, е изготвен проект на нов Закон за счетоводството, а не закон за изменение и допълнение на действащия закон.

Предложеният проект на нов закон има за цел намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и създаване на ясни правила и процедури по отношение на счетоводната отчетност на предприятията.

Законопроектът е структуриран в девет глави, които са в ясна и логическа последователност и в зависимост от счетоводния процес, а именно: общи разпоредби, категории предприятия и групи предприятия, финансови отчети, приложима счетоводна база, независим финансов одит, публичност на финансовите отчети, годишни доклади, бюджетни предприятия и административнонаказателни разпоредби.

В глава първа „Общи положения“ се съдържат разпоредби, регламентиращи приложното поле на закона, изискванията към съставянето и издаването на счетоводни документи, съхраняването на счетоводната информация, правата и задълженията на ръководителите на предприятията във връзка с организацията на счетоводната отчетност.

За първи път в националното счетоводно законодателство се предлагат разпоредби, свързани с:

1. Освобождаване от задължение за превод на български език на всички счетоводни документи, които постъпват в предприятието на чужд език. Съгласно действащото законодателство за всички документи се предвижда задължителен превод, с изключение на документите, свързани с отчитане на данък върху добавената стойност;

2. Въвеждане на забрана за съставяне и отчитане на счетоводни документи за сделки, които изкривяват и изопачават действителното финансово и имуществено състояние на предприятието, както и осчетоводяването на фиктивни и привидни сделки, които прикриват други сделки, включително подкупването на длъжностни лица. Разпоредбите са изготвени във връзка с изискванията за ефективна борба с водене на фалшиво счетоводство съгласно Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, по която Република България е страна.

С глава втора „Категории предприятия и групи предприятия“ се въвежда нова и единна за целия Европейски съюз категоризация на предприятията, съобразно която са и задълженията на предприятията за съставяне на годишните

счетоводни отчети, одит и публикуване. Директива 2013/34/ЕС въвежда счетоводните изисквания към предприятията не според правната им форма, каквито са досега действащите изисквания, а на база реализирани приходи от продажби, налични активи и брой на служителите за отчетния период, т.е. според големината на предприятията.

С проекта се предлага въвеждане на четири категории предприятия – микро-, малки, средни и големи предприятия, и три групи предприятия – изцяло в съответствие с изискванията на директивата.

Директивата предоставя възможност на държавите членки да не въвеждат категорията микропредприятия и същите да се третират като малки предприятия. Следва да се отбележи, че в този случай не могат да се ползват облекченията, предвидени за микропредприятията, а именно: съставяне на съкратен баланс и отчет за приходите и разходите само по раздели, освобождаване от изготвяне на приложение към финансовите отчети и от изготвяне на годишен отчет за дейността. С цел намаляване на административната тежест и разходите на микробизнеса в проекта е предвидена категория микропредприятия, за да бъдат предоставени част от облекченията по директивата.

За категорията малки предприятия също се въвеждат редица облекчения, като съставяне на съкратен баланс и съкратен отчет за приходите и разходите.

Съгласно разпоредбите на директивата държавите членки трябва да гарантират, че средните и големи предприятия, както и предприятията от обществен интерес ще подлежат на задължителен финансов одит. Допуска се в изключителни случаи държавите членки да въведат задължителен одит и за малките предприятия, като се вземат предвид специфичните условия и потребностите на тези предприятия и на ползвателите на финансовите им отчети.

Отчитайки реалната икономическа обстановка в страната и в резултат на направения анализ на официално публикуваните финансови отчети на всички действащи предприятия, анализ на статистическите данни и информацията, предоставена от данъчните власти, със законопроекта се освобождават от задължителен финансов одит от независими регистрирани одитори само част от предприятията, попадащи в категорията „малки“. Така в законопроекта се предвижда да бъдат освободени от задължението за одит малки предприятия, които не надвишават следните показатели:

- а) балансова стойност на активите – 2 000 000 лв.;
- б) нетни приходи от продажби – 4 000 000 лв.;
- в) средна численост на персонала за отчетния период – 50 души.

Всички малки предприятия, които надвишават два от тези показатели ще подлежат на задължителен одит. Разбира се, в случай на необходимост всяко малко предприятие може да възложи извършването на одит, когато това се изисква по силата на друг нормативен акт, при кандидатстване за отпускане на кредит или на субсидии и финансиране от европейските фондове, при приемане на бизнес решения, за по-голяма сигурност на ръководството и собствениците на предприятието в качеството на счетоводната отчетност, при участие в обществени поръчки и други.

Освен освобождаване от задължителен финансов одит на част от малките предприятия, с проекта се предвиждат и други облекчения за тази подкатегория – съставяне на съкратен баланс и съкратен отчет за приходите и разходите само по раздели и групи, изготвяне на съкратено приложение към годишните финансови отчети, както и освобождаване от изготвяне на годишен доклад за дейността.

Със законопроекта се запазва досегашното право на част от малките предприятия да съставят годишен финансов отчет, който се състои само от баланс и отчет за приходите и разходите и да не съставят пълния комплект на годишен финансов отчет, но значително се разширява обхватът на предприятията, които ще се ползват от въведените облекчения.

Глава трета „Финансови отчети“ съдържа разпоредби, регламентиращи изискванията към финансовите отчети на предприятията. Прецизирани са разпоредбите, отнасящи се до общите принципи за водене на счетоводството. Хармонизирането на счетоводството в световен мащаб се стреми към унифициране на приложимите в практиката счетоводни принципи. В проекта са включени всички принципи съгласно изискванията на счетоводната директива, като формулировката на принципите съответства на Международните счетоводни стандарти, приети за прилагане в Европейския съюз с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 19 юли 2002 г. за прилагането на международните счетоводни стандарти.

С разпоредбите на тази глава за първи път в счетоводното законодателство се въвеждат облекчения за дъщерни предприятия, които им позволяват да не изготвят доклад за дейността и пояснителни приложения към годишния финансов отчет, когато отговарят на определени условия.

По отношение съставянето на консолидирани финансови отчети счетоводната директива не въвежда различен ред от досега действащите европейски нормативни актове. Новото е, че с проекта се въвеждат облекчения при съставянето на консолидирани финансови отчети въз основа на опциите, дадени на държавите членки в директивата. В действащия Закон за счетоводството са били транспонирани само задължителните изисквания за съставянето на консолидираните финансови отчети и страната ни до момента не се е възползвала от нито едно облекчение, предоставено от европейското законодателство.

Глава четвърта „Приложима счетоводна база“ регламентира приложимата счетоводна база. С проекта се въвежда изцяло нов подход по отношение прилагането на международните и националните счетоводни стандарти. Съгласно действащото законодателство в България задължително се прилагат международните счетоводни стандарти и по изключение – националните. В законопроекта се предлага само големите предприятия и предприятията от обществен интерес да прилагат международните счетоводни стандарти, а всички останали предприятия – националните стандарти. Предоставено е и право на избор за малките и средните предприятия да прилагат международните счетоводни стандарти. Новият подход ще доведе до значително намаляване на административната тежест и на разходите на малките и средни предприятия за счетоводни услуги и консултации. Международният стандарт за малки и средни предприятия, който е съобразен със спецификата на малкия и среден бизнес и е по-лесен за прилагане от международните счетоводни стандарти, не е приет нито от европейските институции, нито в България. Очаква се прилагането на националните счетоводни стандарти за финансово отчитане на малките и средните предприятия значително да облекчи малкия и среден бизнес по отношение на счетоводната отчетност.

С глава пета „Независим финансов одит“ се регламентира извършването на задължителен независим финансов одит от регистрирани одитори. Съгласно проекта, на одит ще подлежат годишните и консолидираните финансови отчети на:

1. средните и големите предприятия;
2. предприятията от обществен интерес;
3. средните и големите групи предприятия, за които това изискване е установено със закон;
4. част от малките предприятия, както бе отбелязано по-горе.

Глава шеста „Публичност на финансовите отчети“ регламентира изискванията за публикуване на финансовите отчети на предприятията, за да бъдат те достъпни за заинтересованите потребители. Предвидените облекчения по отношение на публичността на отчетите са минимални, тъй като счетоводната директива предвижда освобождаване от публикуване на финансовите отчети на микро- и малките предприятия, при условие че в държавата членка е изградена и функционира единна електронна точка за подаване на информация и тази информация е публична, т.е. общодостъпна. Към настоящия момент в България има създадена „единна точка“ за подаване на годишен отчет за дейността по Закона за статистиката и годишните данъчни декларации, но информацията не е публична и поради тази причина България не може да въведе облекченията по директивата относно публикуването на годишните финансови отчети. Тъй като мерките за координиране в директивата не се прилагат за едноличните търговци, законопроекът предвижда освобождаване

от публикуване на годишните финансови отчети на едноличните търговци, които не подлежат на задължителен финансов одит.

С разпоредбите на глава седма „Годишни доклади“ се регламентират изискванията за изготвяне на годишни доклади, които са: годишен доклад за дейността, доклад за плащанията към правителства и нефинансова декларация.

Изискванията за изготвяне на годишен доклад за плащанията към правителствата са изцяло съобразени с разпоредбите на счетоводната директива и са насочени към предприятията от добивната промишленост. Предприятията за добив на нефт, газ, минерални ресурси и дървесина ще трябва да разкриват информация за проектите, по които работят, сумите които се плащат на държавните и на общинските институции, като за плащания над 100 хил. евро ще е необходимо предоставянето на аналитична информация – плащания за лицензи, бонуси, авторски и лицензионни възнаграждения, данъци и други. Информацията може да се представя на консолидирана основа.

Въвеждането на нефинансова декларация също е новост в счетоводната отчетност на Европейския съюз. Основната цел на нефинансовата декларация е разкриване на информация по отношение на социални въпроси; въпроси, свързани с работниците и служителите на предприятията; зачитане на правата на човека; превенция и борба с корупцията и подкупите, и други. Нефинансова декларация ще изготвят само големите предприятия, които са предприятия от обществен интерес и които са с персонал над 500 души. Предвижда се разпоредбите, регламентиращи съдържанието на нефинансовата декларация, да влязат в сила от 1 януари 2017 г.

Глава осма „Бюджетни предприятия“ регламентира счетоводната отчетност на бюджетните предприятия. Независимо че от 1 януари 2014 г. отчетността на бюджетните предприятия е регламентирана в Закона за публичните финанси, общите счетоводни принципи и разпоредби се прилагат за всички предприятия, включително и за бюджетните и следва да се запази тяхното място в новия Закон за счетоводството.

Глава девета „Административнонаказателни разпоредби“ регламентира административнонаказателната отговорност при неспазване на изискванията на закона. Директивата изисква от държавите членки да определят пропорционални, възпиращи и ефективни санкции за неспазване на закона. Предложени са по-високи размери на глоби и имуществени санкции в сравнение със сега действащите.

В Допълнителните разпоредби са дадени легални дефиниции на използваните понятия.

В Преходните и заключителните разпоредби във връзка с въвеждането на новите изисквания за счетоводна отчетност са предложени и необходимите промени в съответните нормативни актове.

Както бе отбелязано по-горе, разпоредбите на счетоводната директива се отнасят само за дружества и в нея не са включени едноличните търговци като правна форма, в проекта на Закон за счетоводството те са приравнени на предприятия. Запазени са разпоредбите, предоставящи право на едноличните търговци, чиито приходи от продажби не надвишават 50 хил. лв. да водят опростено едностранно счетоводно записване, а годишният счетоводен отчет на едноличните търговци, чиито приходи от продажби не надвишават 200 хил. лв., да се състои само от отчет за приходите и разходите.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

